FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT L.A. GEELHOED

föredraget den 28 september 2006 [1]

1. Detta mål avser än en gång de följder som uppstår när ett tidigare gruppundantag upphör och ett nytt gruppundantag träder i kraft inom motorfordonssektorn. Också här gäller det frågan huruvida ikraftträdandet av det nya gruppundantaget kan motivera en förkortad uppsägningstid vid uppsägning av befintliga återförsäljaravtal. Förevarande fall handlar även om ogiltighet.

I — Tillämpliga bestämmelser

2. Skäl 19 i förordning (EG) nr 1475/95 [2] har följande lydelse:

"I artikel 5.2.2, 5.2.3 och 5.3 fastställs minimivillkor för undantag med avseende på försäljnings- och serviceavtalets giltighetstid och uppsägning, eftersom återförsäljarens investeringar för att förbättra försäljning och service beträffande de varor som omfattas av avtalet och ett kortfristigt avtal eller ett avtal med kort uppsägningstid leder till att återförsäljarens beroende av leverantören ökar väsentligt. För att inte försvåra en utveckling mot mer flexibla och effektiva strukturer för försäljning bör leverantören ges möjlighet att säga upp avtalet om hela, eller en väsentlig del av, säljorganisationen skall omorganiseras. ..."

3. Artikel 5.2 och 5.3 i förordning nr 1475/95 har följande lydelse:

"2). Om försäljaren enligt artikel 4.1 har åtagit sig att förbättra distributions- och servicestrukturen, gäller undantaget under förutsättning att

...

1 — Originalspråk: nederländska.

2 — Kommissionens förordning (EG) nr 1475/95 av den 28 juni 1995 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper av försäljnings- och serviceavtal för motorfordon (EGT L 145, s. 25).

2. avtalet gäller för en tid av minst fem år eller, om giltighetstiden är obestämd, den normala uppsägningstiden är minst två år för båda parter: denna giltighetstid förkortas till minst ett år

...

3). De villkor för undantag som anges i punkterna 1 och 2 påverkar inte

— leverantörens rätt att säga upp avtalet med minst ett års uppsägningstid på grund av ett behov av omorganisation av hela eller en väsentlig del av säljorganisationen,

..."

4. I den förklarande broschyr, i vilken denna förordning kommenteras, har kommissionen uttryckligen gått in på detta i svaret på fråga 16 a — om uppsägning av ett avtal i förtid. I den förklarande broschyren framgår i huvudsak att tillverkaren har rätt att säga upp avtalet i förtid (med ett års uppsägningstid) om det föreligger behov av att omorganisera hela säljorganisationen eller en väsentlig del därav, att denna möjlighet till förtida uppsägning har införts för att ge tillverkaren flexibilitet i samband med omorganisationen av säljorganisationen, att behov av omorganisation kan uppstå till exempel till följd av konkurrenternas beteende eller till följd av andra ekonomiska förhållanden och att det mot bakgrund av de specifika organisationsförhållanden som råder för den aktuella tillverkarens säljorganisation avgörs huruvida en "väsentlig del" av säljorganisationen är berörd, samt dessutom att "väsentlig" både innebär en ekonomisk och en geografisk aspekt som kan vara begränsad till säljorganisationen i en viss medlemsstat, eller en del av denna.

5. Förordning nr 1475/95, som enligt dess artikel 13 gällde fram till den 30 september 2002, ersattes den 1 oktober 2002 av förordning (EG) nr 1400/2002 [3].

6. Skäl 12 i förordning nr 1400/2002 har följande lydelse:

"Oberoende av de berörda företagens marknadsandelar omfattar inte denna förordning vertikala avtal som innehåller vissa typer av

3 — Kommissionens förordning (EG) nr 1400/2002 av den 31 juli 2002 om tillämpningen av artikel 81.3 i fördraget på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden inom motorfordonssektorn (EGT L 203, s. 30).

särskilt allvarliga konkurrensbegränsningar som i allmänhet märkbart begränsar konkurrensen även vid låga marknadsandelar och som inte är nödvändiga för att uppnå de positiva effekter som nämns ovan. Det gäller särskilt vertikala avtal som innehåller begränsningar såsom lägsta pris, fasta återförsäljningspriser och, med vissa undantag, begränsningar av det område inom vilket eller till vilka kunder en återförsäljare eller reparatör får sälja de varor eller tjänster som omfattas av avtalet. Sådana avtal bör inte omfattas av undantaget."

7. I artikel 4 i förordningen konkretiseras detta genom att undantaget inte skall tillämpas på sådana vertikala avtal som har något av de syften som särskilt anges (totalt 13 stycken) i bestämmelsen.

8. Artikel 10 i denna nya förordning, vilken är en övergångsbestämmelse, har följande lydelse:

"Förbudet enligt artikel 81.1 skall inte gälla under perioden från och med den 1 oktober 2002 till och med den 30 september 2003 i fråga om avtal som redan gäller den 30 september 2002 och som inte uppfyller de villkor för undantag som anges i denna förordning men som uppfyller de villkor för undantag som anges i förordning (EG) nr 1475/95."

9. I den förklarande broschyren till denna förordning har kommissionen besvarat fråga 20 på följande sätt:

"... Omständigheten att förordning nr 1475/95 löpte ut den 30 september 2002 och ersattes av en ny förordning innebar inte att nätverket faktiskt måste omorganiseras. En fordonstillverkare kan dock besluta att avsevärt organisera om sitt nätverk efter att förordningen trätt i kraft. För att uppfylla kraven i förordning nr 1475/95 och på så sätt utnyttja övergångsperioden skall därför kontrakt i sedvanlig ordning sägas upp två år i förväg såvida man inte beslutar att genomföra en omorganisation eller om det finns en skyldighet att betala ersättning."

Fjärde stycket i svaret på fråga 68 i den förklarande broschyren har följande lydelse:

"Frågan huruvida det är nödvändigt att organisera om distributionsnätverket är objektiv, och det faktum att leverantören anser att en sådan organisation är nödvändig

avgör inte frågan vid en eventuell tvist. I så fall är det den nationella domaren eller skiljedomaren som avgör frågan utifrån rådande omständigheter."

II — Bakgrund, tolkningsfrågorna och förfarandet vid domstolen

A — *De faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen*

10. År 1996 ingick A. Brünsteiner GmbH (nedan kallad Brünsteiner) respektive Autohaus Hilgert GmbH (nedan kallat Hilgert) ett återförsäljaravtal med Bayerische Motorenwerke AG (nedan kallat BMW).

11. Enligt punkt 11 tredje stycket i återförsäljaravtalet kan BMW säga upp avtalet med en uppsägningstid på 24 månader. I punkt 11 sjätte stycket regleras det fall då avtalet sägs upp på grund av en omorganisation av säljorganisationen. Den sistnämnda bestämmelsen har följande lydelse:

"Om det finns ett behov av att genomföra en grundläggande omorganisation av hela eller delar av leverantörens säljorganisation får BMW säga upp detta avtal med 12 månaders uppsägningstid.

Detsamma gäller om den rättsliga ramen som ligger till grund för detta avtal ändras på väsentliga områden."

12. I september 2002 sade BMW upp samtliga återförsäljaravtal med dess europeiska säljorganisationer till den 30 september 2003. BMW motiverade sitt beslut med att det sett sig nödgat att omorganisera sin säljorganisation, eftersom förordning nr 1400/2002, som trädde i kraft den 1 oktober 2002, förde med sig allvarliga rättsliga och strukturella ändringar för bilindustrin.

13. Under den tid som följde slöt BMW, på grundval av bestämmelserna i förordning nr 1400/2002, nya avtal med de flesta av sina tidigare återförsäljare. Dessa avtal började gälla den 1 oktober 2003.

14. Några nya avtal slöts emellertid inte med exempelvis Brünsteiner och Hilgert. Dessa gjorde i domstol gällande att uppsägningstiden inte hade beaktats, eftersom uppsägningen inte fick fullföljas förrän efter

utgången av tvåårsfristen. De väckte därför fastställelsetalan och yrkade att avtalsförhållandet skulle bestå även efter den 30 september 2003 och fram till och med den 30 september 2004.

15. Den nationella appellationsdomstolen, Oberlandesgericht München, ogillade talan. Enligt Oberlandesgericht hade BMW behov av att företa en omorganisation på grundval av de ändringar som följde på antagandet av förordning nr 1400/2002. En rad konkurrensbegränsningar som tidigare var undantagna genom förordning nr 1475/95 ansågs nu enligt artikel 4 i förordning nr 1400/2002 utgöra sådana allvarliga begränsningar att undantaget, utan uppsägningen till den 30 september 2003, från samtliga konkurrensbegränsande villkor i BMW:s handelsavtal skulle falla bort från och med den 1 oktober 2003. Det kan inte krävas att BMW — inte ens till den 30 september 2004, utgången av uppsägningstiden för en ordinarie uppsägning — skall acceptera ett rättsläge som på sin höjd föreligger i ett avtal utan konkurrensbegränsande villkor eller i ett avtalslöst tillstånd, eftersom det befintliga avtalet är ogiltigt.

16. Brünsteiner och Hilgert överklagade denna dom till Bundesgerichtshof. De vidhöll sin talan om fastställelse.

17. Bundesgerichtshof (Kartellsenat) ansåg att det var nödvändigt att ställa två tolkningsfrågor till domstolen. Bundesgerichtshof gjorde gällande att trots att behovet av en omorganisation enligt den snävare tolkning som följer av kommissionens förklarande broschyr inte kan motiveras av att förordning nr 1400/2002 trätt i kraft, utan endast av ekonomiska omständigheter kan det emellertid utgås från att ikraftträdandet av det nya gruppundantaget påverkar den materiella utformningen av distributionssystemet inom bilindustrin och att det därför inte endast är ekonomiska utan även rättsliga omständigheter som kan ge upphov till ett behov av omorganisation av dessa system.

18. Bundesgerichtshof påpekade att förordning nr 1400/2002 för med sig ett hittills okänt behov av ändring för distributionssystemen i denna sektor genom att den tidigare vanligt förekommande kombinationen av ensamrätt och selektiv distribution inte längre omfattas av gruppundantaget. Tillverkarna måste således bestämma sig för ett av dessa system. Försäljning och service, vilka tidigare skulle vara sammankopplade, måste nu dessutom skiljas åt, och märkesexklusiviteten upphöra, för att de skall kunna omfattas av gruppundantaget.

19. Om det före utgången av övergångsperioden inte går att anpassa de befintliga avtalen eller avsluta dem och ingå nya, är de konkurrensbegränsande villkoren ogiltiga.

Detta skulle kunna leda till att det uppstår två parallella juridiska situationer inom samma distributionssystem, och där de försäljare som vägrar att samtycka till ändringarna får en friare ställning än andra säljare i säljorganisationen. Varken den hänskjutande domstolen eller appellationsdomstolen anser att denna situation är önskvärd.

B — *Tolkningsfrågorna*

20. Den hänskjutande domstolen står emellertid inför problemet att återförsäljaravtalet, oberoende av frågan huruvida uppsägningarna är giltiga och i så fall från vilken tidpunkt, i vilket fall som helst inte gäller efter utgången av övergångsperioden, vilket egentligen gör den första frågan irrelevant. Det ger upphov till följande fråga:

— Är artikel 4 i den nya förordningen huvudsakligen tvingande på så sätt att avtal, som inte sagts upp inom fristen eller som inte anpassats, per definition inte gäller efter utgången av övergångsperioden från och med den 1 oktober 2003?

— Om denna fråga besvaras jakande, fortsätter de avtal som inte sagts upp i tid att gälla fram till dess att uppsägningstiden löpt ut efter två år, också efter det att den nya förordningen har trätt i kraft?

21. Bundesgerichtshof har följaktligen hänskjutit följande frågor till domstolen med en begäran om förhandsavgörande:

"1. Skall artikel 5.3 första meningen första strecksatsen i ... förordning ... nr 1475/95 ... tolkas så, att ett behov av omorganisation av hela eller en väsentlig del av säljorganisationen, och den medföljande rätten för leverantören att med ett års uppsägningstid säga upp avtal med återförsäljare som ingår i hans säljorganisation, också kan anses föreligga när omfattande ändringar av det säljsystem som dittills använts av leverantören och hans återförsäljare, som är anpassat till förordning nr 1475/95 och undantogs genom denna förordning, blivit nödvändiga på grund av ikraftträdandet av ... förordning ... nr 1400/2002 ...?

2. För det fall den första frågan skall besvaras nekande:

Skall artikel 4 i förordning ... nr 1400/2002 tolkas så, att förekomsten av sådana konkurrensbegränsande bestämmelser i avtal om försäljning av motorfordon som enligt denna förordning är av sådan art att de utgör särskilt allvarliga begränsningar (svartlistade klausuler) undantagsvis inte medför att undantaget från förbudet i artikel 81.1 upphör att gälla för samtliga konkurrensbegränsande bestämmelser i avtalet efter den 30 september 2003 då den ettåriga övergångsperiod som föreskrivs i artikel 10 i nämnda förordning löpte ut, om avtalet slöts när förordning nr 1475/95 var i kraft och är anpassat till bestämmelserna i denna förordning samt undantogs genom denna?

Gäller detta även när den ogiltighet som följer för samtliga konkurrensbegränsande avtalsbestämmelser enligt gemenskapsrätten resulterar i att avtalet om försäljning blir ogiltigt i sin helhet enligt nationell rätt?"

C — *Förfarandet vid domstolen*

22. Skriftliga yttranden har ingetts av Brünsteiner, Hilgert och BMW. De utvecklade sina ståndpunkter vid förhandlingen den 7 september 2006.

III — Bedömning

A — *Den första frågan*

23. Vad beträffar den första frågan kan jag fatta mig kort. Denna fråga överensstämmer med den elfte frågan i målet Vulcan Silkeborg, i vilket jag den 27 april 2006 föredrog mitt förslag till avgörande och i vilket dom nyligen meddelades av domstolen. [4]

24. Som svar på den första frågan hänvisar jag således till punkterna 53–65 i denna dom.

25. I ovannämnda punkter framhölls i huvudsak följande:

— Det nya gruppundantaget innebär väsentliga ändringar av den tidigare

4 — Dom av den 7 september 2006 i mål C-125/05 (REG 2006, s. I-7637).

förordningen. Det är strängare än det tidigare gruppundantaget.

— Leverantörer är visserligen inte skyldiga, men de har möjligheten, att inkludera vissa konkurrensbegränsande villkor i sina avtal.

— Ikraftträdandet av det nya gruppundantaget medför inte i sig att säljorganisationen måste omorganiseras.

— Mot bakgrund av de betydande ändringarna i den nya undantagsordningen skulle tillverkare tvingas anpassa sina avtal för att säkerställa att avtalen även fortsättningsvis omfattades av undantagsförordningen. Detta gäller särskilt de villkor som var undantagna enligt förordning nr 1475/95 men som nu utgör "särskilt allvarliga begränsningar" enligt artikel 4 i förordning nr 1400/2002.

— Det är således på grund av dessa betydande ändringar som det i artikel 10 i förordning nr 1400/2002 föreskrivs en övergångsperiod.

— Tillverkaren kan således anpassa avtalen. Det finns emellertid situationer då det är fråga om omfattande ändringar och då det handlar om omorganisationer i den mening som avses i artikel 5.3 i förordning nr 1475/95. En sådan omorganisation kan till exempel visa sig vara nödvändig för att undvika kombinationen av ensamrätt och selektiv distribution så att endast en ensamrätt eller en selektiv distribution återstår, som fortsättningsvis omfattas av gruppundantaget.

26. Domstolen sammanfattade sitt resonemang på följande sätt:

"Svaret ... är således att den omständigheten att förordning nr 1400/2002 trätt i kraft inte i sig medför att det föreligger ett behov av en omorganisation av säljorganisationen i den mening som avses i artikel 5.3 första stycket första strecksatsen i förordning nr 1475/95. Ikraftträdandet kan emellertid på grund av det sätt på vilket leverantören har valt att organisera sin säljorganisation medföra ett behov av ändringar som är så betydande att de utgör en faktisk omorganisation av säljorganisationen i den mening som avses i denna bestämmelse. Det är nationella domstolar och skiljedomstolar som skall bedöma om så är fallet mot bakgrund av samtliga faktiska omständigheter i målet."

27. Enligt min mening framgår det tydligt av detta domslut att den nationella domstolen kan pröva om de ekonomiska konsekvenserna som följer av den nya förordningens ikraftträdande i sig medfört ett behov av en omorganisation av säljorganisationen. Kriteriet för uppsägning med förkortad uppsägningstid i artikel 5.3 i förordning nr 1475/95 fortsätter dessutom att vara giltigt. Det vill säga att det måste göras trovärdigt att det verkligen förelåg ett behov av att omorganisera hela säljorganisationen eller en väsentlig del därav. I detta avseende uppkommer frågan huruvida en omorganisation, där återförsäljaravtalen förnyas med cirka 90 procent av de tidigare återförsäljarna, kan anses utgöra en omorganisation av hela säljorganisationen eller en väsentlig del därav. Givetvis ankommer det på den nationella domstolen att pröva huruvida de faktiska förutsättningarna för tillämpning av den nämnda bestämmelsen är uppfyllda.

B — *Den andra frågan*

28. Den andra frågan avser vilka konsekvenserna blir när ett befintligt avtal inte är anpassat eller inte fristenligt och innehåller särskilt allvarliga begränsningar i den mening som avses i artikel 4 i förordning nr 1400/2002, framför allt när dessa omständigheter enligt den nationella lagstiftningen troligtvis medför att hela återförsäljaravtalet blir ogiltigt.

29. Alla parter som avgett yttranden anser att ett avtal som innehåller "begränsningar enligt artikel 4" inte längre omfattas av gruppundantaget efter utgången av övergångsperioden. Brünsteiner och Hilgert anser emellertid att den omständigheten att dessa begränsningar enligt artikel 4 inte längre gäller, inte per automatik leder till att hela avtalet blir ogiltigt. Ett återförsäljaravtal utan några konkurrensbegränsande villkor är möjligt. Enligt den nationella lagstiftningen kan ett avtal endast förklaras ogiltigt i sin helhet om leverantören i enlighet med en direktivkonform tolkning ansträngt sig för att anpassa avtalet till det nya rättsläget och den andra avtalsparten utan uppenbara skäl vägrat att godkänna dessa ändringar.

30. Jag delar uppfattningen att ett avtal som uppfyller villkoren i den tidigare gruppundantagsförordningen nr 1475/95, men som efter övergångsperioden i artikel 10 i förordning nr 1400/2002 fortfarande innehåller särskilt allvarliga begränsningar i den mening som avses i artikel 4 i den nya gruppundantagsförordningen, inte kan omfattas av gruppundantaget.

31. Ordalydelsen i artikel 4 är tydlig i detta avseende. I motsats till exempelvis artikel 5 i förordning nr 1400/2002, enligt vilken undantaget "inte tillämpas på följande skyldigheter i vertikala avtal", föreskrivs det i artikel 4 att "[u]ndantaget inte [skall] tillämpas på vertikala avtal som ..."

32. Ordalydelsen i förordning nr 1400/2002 är också tydlig. Övergångsperioden är ett år. Befintliga avtal som uppfyller de villkor för undantag som anges i förordning nr 1475/95, inklusive de begränsningar som möjligtvis återfinns där men som nu betraktas som särskilt allvarliga begränsningar, kan endast omfattas av undantaget från förbudet i artikel 81.1 EG fram till utgången av denna övergångsperiod, det vill säga fram till och med den 30 september 2003, och inte efter denna tidpunkt.

33. Operatörerna på marknaden skall under denna tid anpassa sina avtal eller genomföra omorganisationer, om de vill komma i åtnjutande av det nya undantaget.

34. Såsom framgår av svaret på den första frågan ankommer det på den nationella domstolen att avgöra om det är fråga om en omorganisation av säljorganisationen eller en väsentlig del därav och en därtill knuten uppsägningstid på ett år. Om det skulle visa sig att villkoren för tillämpningen av den förkortade uppsägningstiden i förordning nr 1475/95 inte är uppfyllda och att en uppsägningstid på två år således skall tillämpas, är det den nationella domstolen som skall avgöra vilka konsekvenserna blir för de återstående avtalen.

35. I vilket fall som helst kan bestämmelserna i förordning nr 1400/2002 inte tolkas så, att undantaget undantagsvis fortsätter att gälla i ytterligare ett år efter utgången av den ettåriga övergångsperioden.

36. Det aktuella avtalet omfattas således inte av gruppundantaget, och de konkurrensbegränsande villkor som finns i avtalet skall bedömas enligt artikel 81 EG.

37. Jag vill för fullständighetens skull erinra om att förordning (EG) nr 1/2003 [5] numera gäller. Det innebär att den nationella domstolen i enstaka fall har behörighet att bedöma huruvida villkoren i artikel 81.3 EG är uppfyllda, när ett avtal eventuellt inte omfattas av ett gruppundantag. Visserligen utgör ett gruppundantag "en fristad" för operatörerna på marknaden, men detta utesluter inte att ett avtal aldrig kan uppfylla villkoren i artikel 81.3 EG när villkoren för gruppundantag inte är uppfyllda. Med hänsyn till grundtanken, att avtal som innehåller vissa villkor uttryckligen inte skall omfattas av gruppundantaget, skall den nationella domstolen vid sin prövning göra samma bedömning, även om det endast rör sig om ett år. Detta innebär att dessa villkor är ogiltiga enligt artikel 81.2 EG. Det är möjligt att detta på grundval av artikel 81.3 EG skulle kunna bedömas annorlunda om det inte uttryckligen framgick att BMW:s konkur-

5 — Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EGT L 1, s. 1).

rensbegränsande villkor inte omfattas av gruppundantaget. För övrigt har ingen av parterna vid den nationella domstolen begärt någon sådan bedömning. BMW har inte gjort det, eftersom de använt gruppundantaget som underlag för att genomföra en omorganisation. De båda klagandena har inte gjort det, eftersom de har begärt att avtalsförhållandet skall fortsätta gälla och, om så erfordras, utan några konkurrensbegränsande villkor. Någon meningsskiljaktighet avseende frågan huruvida det kan bli aktuellt med ett enskilt undantag verkar inte föreligga.

38. I målet vid den nationella domstolen skulle Brünsteiner och Hilgert ha varit de skadelidande om uppsägningen felaktigt hade skett med förkortad uppsägningstid.

39. Givetvis kan BMW utan vidare (om) organisera sin säljorganisation och bestämma hur och med vem de sluter återförsäljaravtal, men en uppsägning i förtid av befintliga avtal skall emellertid genomföras i enlighet med artikel 5.2 och 5.3 i förordning nr 1475/95. [6]

40. Om det i förevarande fall, där avtalen sagts upp för sent (eftersom det i förevarande fall inte förefaller troligt att det kan vara fråga om omorganisation), skall utgås från att de bestämmelser i avtalet som inte är förenliga med artikel 4 i förordning nr 1400/2002 är ogiltiga, och att avtalet på grund av detta enligt den nationella lagstiftningen också är ogiltigt, föreligger enligt min mening två tänkbara lösningar för att lindra den skada som förorsakats de berörda återförsäljarna. Antingen kan BMW i efterhand sluta ett nytt avtal som uppfyller villkoren i den nya förordningen eller också kan återförsäljarna, här Brünsteiner och Hilgert, få kompensation för att avtalen sagts upp med för kort uppsägningstid. Det ankommer givetvis på den nationella domstolen att även bedöma detta i enlighet med den nationella lagstiftningen.

41. I förbigående vill jag också påpeka att den uppfattning som BMW redogjort för i sina skriftliga yttranden och framfört vid förhandlingen, enligt vilken kommissionen inte var behörig att i sitt gruppundantag införa en bestämmelse avseende uppsägningstid, inte kan godtas. Genom detta argument ifrågasätts nämligen giltigheten av en bestämmelse i undantagsförordningen. Eftersom den hänskjutande domstolen endast har frågat hur dessa bestämmelser skall tolkas, har parterna inte rätt att bestrida giltigheten av de aktuella bestämmelserna i förfarandet om förhandsavgörande. [7]

6 — Givetvis i enlighet med artikel 3.5 i förordning nr 1400/2002 för det fall BMW något senare skulle besluta sig för att genomföra en omorganisation.

7 — Se dom av den 9 december 1965 i mål 44/65, Singer, REG 1965, s. 1148. Se också till exempel dom av den 6 juli 2000 i mål C 402/98, ATB m.fl., REG 2000, s. I-5501, och av den 12 februari 2004 i mål C-236/02, Slob, REG 2004, s. I-1861.

IV — Förslag till avgörande

42. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen besvarar frågorna från Bundesgerichtshof på följande sätt:

— Den omständigheten att kommissionens förordning (EG) nr 1400/2002 av den 31 juli 2002 om tillämpningen av artikel 81.3 i fördraget på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden inom motorfordonssektorn trätt i kraft medför inte i sig att det föreligger ett behov av en omorganisation av säljorganisationen i den mening som avses i artikel 5.3 första stycket första strecksatsen i kommissionens förordning (EG) nr 1475/95 av den 28 juni 1995 om tillämpning av fördragets artikel [81].3 på vissa grupper av försäljnings- och serviceavtal för motorfordon. Det är emellertid möjligt att ikraftträdandet, beroende på det sätt på vilket varje leverantör har valt att organisera sin säljorganisation, medför ett behov av så omfattande ändringar att det handlar om en faktisk omorganisation av säljorganisationen i den mening som avses i denna bestämmelse. Det ankommer på de nationella domstolarna och skiljedomstolarna att med hjälp av samtliga faktiska omständigheter i målet bedöma om så är fallet.

— Bestämmelser i avtal som inte sagts upp i tid och som inte är förenliga med förordning nr 1400/2002 faller bort efter utgången av övergångsperioden och är ogiltiga. Om detta medför att återförsäljaravtalet i sin helhet är ogiltigt skall bedömas enligt nationell lagstiftning. I vilket fall som helst kan det inte utgås från att ett avtal, som sagts upp för sent, på grundval av artikel 5.3 i förordning nr 1475/95 kan fortsätta att gälla efter det att övergångsperioden har löpt ut.